

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 2937/05
13.04.2006. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Predraga Trifunovića, predsednika veća, Vesne Popović, Jasminke Stanojević, Mirjane Grubić i Milomira Nikolića, članova veća, u parnici tužilaca AA, BB i VV, koje zastupa punomoćnik AB, advokat i tužilaca GG, sa boravištem u DD, ĐĐ, EE, ŽŽ, ZZ, mal. II, II1 i mal. II2, koje zastupa zakonski zastupnik otac JJ, a sve ove tužioce punomoćnik AV, advokat, protiv tužene opštine Bačka Palanka, koju zastupa Opštinski javni pravobranilac i Republike Srbije, koju zastupa Republičko javno pravobranilaštvo radi naknade štete odlučujući o reviziji drugotužene izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Novom Sadu Gž. 3171/2004 od 22.6.2005. godine, u sednici održanoj 13.4.2006. godine, doneo je

P R E S U D U

ODBIJA SE kao neosnovana revizija drugotužene Republike Srbije izjavljena protiv presude Okružnog suda u Novom Sadu Gž. 3171/2004 od 22.6.2005. godine u potvrđujućem delu.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Bačkoj Palanci P. 937/00 od 8.4.2004. godine u stavu četvrtom obavezana je tužena republika da tužiocu GG, sa prebivalištem u DD na ime naknade materijalne štete isplati 996.009,75 dinara sa zateznom kamatom počev od 30.9.2003. godine, pa do isplate i iznos od 14.546,20 dinara sa zateznom kamatom počev od 20.9.2002. godine, pa do isplate. Izrekom u stavu petom obavezana je drugotužena da tužiocima (svi iz porodice II4) isplati na ime naknade nematerijalne štete zbog pretrpljenog straha svima po 300.000,00 dinara, a tužilji EE na ime duševnih bolova zbog umanjenja životne aktivnosti 71.000,00 dinara.

Navedenom drugostepenom presudom ovi delovi prvostepene presude su potvrđeni i žalba tužene Republike Srbije odbijena kao neosnovana.

Protiv pravosnažnog dela drugostepene presude (potvrđujući deo) Republički javni pravobranilac je blagovremeno izjavio reviziju zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Vrhovni sud je ispitao pobijanu presudu na osnovu člana 386. ZPP ("Službeni list SFRJ" br. 4/77... "Službeni list SRJ" br. 3/02) koji se primenjuje na osnovu člana 491. stav 4. novog ZPP ("Službeni glasnik RS" br. 125/04) pa je našao da je revizija neosnovana.

U postupku nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 354. stav 2. tačka 11. ZPP na koju Vrhovni sud pazi po službenoj dužnosti, a ni bitne povrede na koje se u reviziji ukazuje.

Nije učinjena bitna povreda iz člana 354. stav 2. tačka 3. ZPP (da je odlučeno o zahtevu u sporu koji ne spada u sudsku nadležnost) zato što se radi o imovinskom sporu između oštećenog i države po osnovu odgovornosti za drugoga odnosno posebnoj vrsti odgovornosti iz člana 180. ZOO, pa je parnični sud nadležan u ovoj stvari po osnovu člana 1. ranije važećeg ZPP. Za procenu postojanja uslova za naknadu imovinske ili neimovinske štete zbog akata nasilja i terora nije nužno postojanje osuđujuće presude krivičnog suda zbog postojanja krivičnog dela terorizma kako se to u reviziji neosnovano ističe. Parnični sud i u odsustvu takve presude može da utvrđuje postojanje akata nasilja ili terora jer se ne odlučuje o postojanju ili nepostojanju krivičnog dela (za čije utvrđenje bi bio nadležan krivični sud, a izuzetno parnični kada se radi o nepoznatom učiniocu ili učiniocu koji je nedostupan državnim organima).

Nižestepeni sudovi nisu učinili ni bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz člana 354. stav 2. tačka 14. ZPP (da ne sadrže obrazloženja u pogledu odlučnih činjenica) jer po stanovištu Vrhovnog suda pobijane presude sadrže jasne i neprotivurečne razloge u pogledu odlučnih činjenica koje su od značaja za utvrđivanje činjeničnog stanja, a ukazivanje u reviziji na nedovoljno obrazloženje pravnog osnova radi utvrđivanja naknade na ime pretrpljenog straha u situaciji kada tužioci nisu zadobili teške telesne povrede svodi se na osporavanje primene člana 200. ZOO i na pravilnost primene materijalnog prava.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju 27.3.1999. godine za vreme proglašenog ratnog stanja (sukobi na Kosovu) oko 21,30 časova nepoznato lice bacilo je dve eksplozivne naprave u dvorište tužioca GG koje su eksplodirale i tom prilikom su članovi porodice II4 (tužioci) pretrpeli veoma intenzivan strah (bez telesnih povreda), osim tužilje EE kojoj je umanjena životna aktivnost. Učinioci napada nisu pronađeni. Pre bacanja eksplozivnih naprava tužiocu je prećeno telefonom sa nalogom da se iseli od strane nepoznatog lica. Posle navedenog akta tužioci su se iselili iz porodične kuće. Prilikom eksplozije nastupila je materijalna šteta od 40.620,00 dinara na vozilu tužioca GG. Dana 28.4.1999. godine oko 23.50 časova izbio je požar u zaradi u kojoj su se nalazili stanovi porodice II4 i

KK. Požar je prouzrokovan na taj način što je nepoznato lice ubacilo tzv. "molotovljev koktel". U požaru su uništeni stanovi i pekara.

Ukupna vrednost pokretnih stvari tužioca GG koja su izgorela u požaru na dan veštačenja (30.9.2003. godine) iznosila je 996.009,75 dinara. Učinioci ovog akta nasilja takođe nikada nisu pronađeni.

Na tako utvrđeno činjenično stanje pravilno je primenjeno materijalno pravo kada je tužbeni zahtev radi naknade materijalne i nematerijalne štete tužiocima (licima albanske nacionalnosti) delimično usvojen.

U konkretnom slučaju stekli su se uslovi za odgovornost države (posebnu odgovornost) zbog akta nasilja i terora iz člana 180. ZOO i svih razloga koji su bliže obrazloženi u nižestepenim presudama.

Naime, zbog akta nasilja došlo je do oštećenja imovine fizičkog lica albanske nacionalnosti i tužena je pravilno obavezana na naknadu štete koja se ogleda u vrednosti pokretnih stvari koje su izgorele u požaru. Takođe je tužena pravilno obavezana i na naknadu nematerijalne štete zbog pretrpljenog straha (bez obzira što strah nije posledica pretrpljene teške telesne povrede) i duševnih bolova zbog umanjavanja životne aktivnosti tužilje EE. U konkretnom slučaju intenzivan i dugotrajan strah (bliže obrazložen u prvostepenoj presudi na osnovu veštačenja) može se upodobiti teškoj telesnoj povredi a imajući u vidu intenzitet i trajanje straha i sve okolnosti slučaja tužiocima je pravilno na osnovu člana 200. ZOO odmerene naknada za ovaj vid nematerijalne štete.

Neosnovani su revizijski navodi u kojima se ističe da sud nije razjasnio da li je bacanje eksplozivnih naprava i "molotovljevog koktela" rezultat neraščišćenih ličnih odnosa tužilaca sa trećim licem (što bi predstavljalo običan kriminal) ili postupak nepoznatih predstavlja akt terora i nasilja. U ovoj parnici prvostepeni sud je poverovao iskazu tužilaca da je bacanje eksplozivnih naprava usledilo posle anonimnih telefonskih pretnji da se isele. Imajući u vidu tu činjenicu i okolnost da su tužioci lica albanskih nacionalnosti i da se događaji odigravaju u vreme NATO agresije, pravilno je stanovište prvostepenog suda da se radi o aktu nasilja i terora i da država odgovarajućim merama te akte nije sprečila zbog čega je odgovorna za štetu. Osim toga, ako tužena (zastupnik) smatra da je šteta rezultat neraščišćenih imovinskih (ličnih) odnosa između tužilaca i trećih lica, u prisustvu svih navedenih i utvrđenih okolnosti teret dokazivanja te tvrdnje ležao je na tuženoj a ne na tužiocima.

Takođe su neosnovani revizijski navodi u kojima se ističe da država nije odgovorna zato što šteta nije nastala usled radnji i opasnih sredstava organa tužene države. Teza revidenta je suprotna sadržini člana 180. ZOO o odgovornosti tužene. Po toj posebnoj odredbi država odgovara ako ne preduzima mere radi sprečavanja akta nasilja i terora, a ne odgovara po objektivnoj odgovornosti zbog opasne stvari ili opasnih delatnosti.

Visina materijalne štete utvrđena je na osnovu veštačenja a nematerijalne štete po osnovu svih okolnosti slučaja slobodnom ocenom (po prethodno obavljenom veštačenju intenziteta i trajanja straha) pa su neosnovani revizijski navodi u kojima se ističe da visina materijalne štete i nematerijalne nije utvrđena u skladu sa zakonom odnosno sudskom praksom. Visina materijalne štete se paušalno osporava, (napominje se da se nalaz veštaka u pogledu materijalne štete ne može sa uspehom osporavati u revizijskom postupku, jer se na taj način osporava utvrđeno činjenično stanje što je nedozvoljeno u smislu člana 385. stav 3. ranije važećeg ZPP). Visina naknade nematerijalne štete je pravilno odmerena jer je prilikom odlučivanja o zahtevu za naknadu ovog vida nematerijalne štete i njenoj visini vođeno računa o značaju povređenog dobra i cilju kome služi ta naknada (da predstavlja satisfakciju), ali i o tome da se njome ne pogoduje težnjama koje nisu spojive sa njenom prirodom i društvenom svrhom, pa su neosnovani revizijski navodi u pogledu odmerene visine naknade.

Iz napred iznetih razloga na osnovu člana 393. ZPP odlučeno je kao u izreci.

Predsednik veća - sudija

Predrag Trifunović, s.r.

Za tačnost otpavka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

SM